

Opinia
Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznych
nr 23/2010 z dnia [REDACTED]
o projekcie programu zdrowotnego
„Profilaktyka próchnicy u dzieci”

Po zapoznaniu się z opinią Rady Konsultacyjnej wyrażam opinię, że projekt programu zdrowotnego „Profilaktyka próchnicy u dzieci” realizowany przez powiat [REDACTED], dotyczy istotnego społecznie problemu. Należy jednak zwrócić uwagę, że w obecnej formie nie umożliwia on realizacji założonych celów.

Oceniany program odnosi się do istotnego, dobrze zdefiniowanego problemu zdrowotnego – próchnicy zębów wśród uczniów szkół podstawowych, która ze względu na częstość występowania, poważne i kosztowne następstwa spowodowane niepodjęciem leczenia i powikłaniami oraz ze względu na zależność od stylu życia, a także złą sytuację województwa małopolskiego na tle Polski jest problemem o znaczeniu społecznym i stanowi istotny element zdrowia publicznego. W projekcie brak jest jednak danych epidemiologicznych z zakresu stanu uzębienia uczniów na terenie powiatu.

Mimo właściwej oceny problemu zdrowotnego zawartej w projekcie sam program nie dotyczy działań profilaktycznych. Wydaje się, że ma on na celu wspomaganie działań samorządów gminnych oraz poprawę jakości świadczeń gwarantowanych finansowanych w ramach NFZ. W projekcie nie określono planowanych działań gmin w tym zakresie, jak również ich aktualnych potrzeb.

Z odnalezionych zaleceń praktyki klinicznej w zakresie profilaktyki próchnicy u dzieci wynika, że aby profilaktyka była skuteczna, powinna być wykonywana przez osobę przeszkoloną. Dotyczy to zwłaszcza takich działań, jak lakierowanie zębów produktami o wysokiej zawartości fluoru oraz kładzenie laków ochronnych na szczeliny i bruzdy zębów trzonowych. Wydaje się jednak, że zabiegi te wykonują stomatolodzy, nie pielęgniarki stomatologiczne. Autorzy Wytycznych skłaniają się ku poglądowi, że wymienioną specjalistyczną profilaktykę próchnicy należy stosować w zależności od oceny ryzyka konkretnego pacjenta, a nie rutynowo u wszystkich osób.

Choć program odnosi się do dobrze zdefiniowanego problemu zdrowotnego, skupia się raczej na działaniach wspomagających niż bezpośrednio profilaktyce. Ocenianym problemem powinien być więc raczej wpływ wykształcenia pielęgniarek na efekty profilaktyki, a do tego zagadnienia projekt się nie odnosi. Nie rozpoznano w szczególności potrzeb gmin dotyczących braków wykwalifikowanego personelu. Nie określono również liczby pielęgniarek jaka ma być objęta szkoleniem, ani w jaki sposób pielęgniarki mają być na szkolenia kwalifikowane. W projekcie nie sprecyzowano planu szkolenia pielęgniarek.

W projekcie odniesiono się jedynie do skuteczności profilaktyki próchnicy, tymczasem przedmiotem programu jest wpływ wykształcenia personelu na jakość profilaktyki.

Samorząd podjął próbę wykazania, że finansowanie opiniowanego programu stanowi optymalne wykorzystanie dostępnych zasobów, ma on bowiem uzupełniać, a nie zastępować świadczenia zdrowotne oferowane w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego i finansowanych przez płatnika publicznego, tj. NFZ – co jest podejściem godnym pochwały. Założono też szeroką współpracę, w tym z zakładami leczenia otwartego w gminach powiatu ██████████, urzędami gmin i producentami środków higieny jamy ustnej. Nie opisano jednak, na czym ta współpraca miałaby polegać.

W programie przewidziano monitorowanie, które dotyczy końcowych efektów, czyli przełożenia wyszkolenia pielęgniarek na efektywność profilaktyki. Wydaje się jednak wątpliwe, czy wobec niesprecyzowanych planów szkoleniowych efekt taki może zostać zauważony.

W podsumowaniu należy stwierdzić, że choć program odnosi się do istotnego problemu z zakresu zdrowia publicznego i stanowi wsparcie, a nie dublowanie świadczeń gwarantowanych, w projekcie pomyłono efektywność działań programu (szkolenie pielęgniarek) z efektywnością działań z zakresu profilaktyki próchnicy (które stanowią uznane, skuteczne i zalecane interwencje zdrowotne). Nie przedstawiono danych dotyczących rozpoznanych potrzeb i niedoborów wyszkolonego personelu ani sytuacji epidemiologicznej w zakresie stanu uzębienia uczniów, którą planuje się poprawić (ma ona zostać określona dopiero w ramach programu, nie podano jednak, kto miałby to zrobić – nie jest to element szkolenia pielęgniarek). Nie podano też, w jaki sposób Starostwo zamierza współpracować z gminami, aby rzeczywiście poprawić wyniki profilaktyki próchnicy u dzieci. Choć środki finansowe przeznaczone na program są niewielkie (2 tys. zł rocznie), co świadczy o rozważnym podejściu do wydatkowania pieniędzy publicznych, wydaje się, że przed wdrożeniem programu należałoby uzupełnić te informacje.